

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 februarie 2022, declarat de avocata Nina Bănărescu și inculpatul

Televco Vitali XXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 12.02.2020 - 25.05.2020,
instanța de apel: 17.06.2020 - 15.02.2022,
instanța de recurs: 18.05.2022 - 18.07.2022.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei XXXX din 25 mai 2020, Televco Vitali a fost achitat de sub învinuirea săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 155 Cod penal, din motivul neconstatării existenței faptei infracțiunii.

Procesul penal pe art. 290 alin. 1) Cod penal, a fost încetat, pe motiv că fapta constituie o contravenție.

Televco Vitali a fost sancționat în baza art. 360 alin. 2) Cod contravențional la ***amendă în mărime de 50 unități convenționale, în sumă de 1000 lei***, cu privarea de dreptul de deținere sau port și folosire a armei pe un termen de 2 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficul statului cheltuielile judiciare în sumă de 2100 lei.

1.1. Conform încheierii Judecătoriei XXXX din 26 mai 2020, întemeiată pe art. 249 și 250 Cod de procedură penală, instanța a dispus: *„A corecta eroarea vădită de calcul din dispozitivul sentinței nr. I-44/20 pronunțată public la data de 25 mai 2020, prin care Televco Vitali a fost recunoscut vinovat de săvârșirea contravenției prevăzute de art. 360 alin. (2) Cod*

contravențional și stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 50 unități convenționale, în sumă de 1000 lei, prin corectarea în dispozitivul sentinței a sintagmei de în sumă de 1000 lei, cu sintagma în suma de 2500 lei”.

Instanța a reținut că în dispozitivul sentinței, pedeapsa stabilită sub formă de amendă în mărime de 50 unități convenționale, în sumă de 1000 lei, constituie o eroare vădită, or, amenda în mărime de 50 unități convenționale constituie echivalentul sumei de 2500 lei (50 lei X 50 unități convenționale), fapt ce afectează calitatea sentinței sus-menționate.

2. Instanța de fond a constatat că Televco Vitali *este învinuit* că în vara anului 2017, fiind la acel moment posesor legal a armei de foc de model „CZ-455” calibrul 22 LR, aflându-se în conflict cu familia Costaș, care locuiesc împreună într-o gospodărie amplasată în s. XXXX r-nul Edinet, familie cu care se afla în relații de rudenie și anume: fiica Televco Vitalii – Guranda (Costaș) Madlena, era căsătorită cu Costaș Marin, urmărind scopul amenințării cu moartea a întregii familii Costaș, compusă din Costaș Marian și Costaș Ala, care sunt părinții lui Costaș Marin (fost ginere a lui Televco Vitali), Costaș Marin și Sîrbu Nina, bunica lui Costaș Marin, cu automobilul său s-a deplasat în s. XXXX, r-nul XXXX, unde în jurul orelor 18.00, a oprit automobilul la poarta gospodăriei foștilor cuscri, având în mână arma de foc sus-menționată, a amenințat-o pe Sîrbu Nina cu moartea, adresându-se în adresa ei cu cuvinte precum că ”îi voi omorî pe toți Costașii”. Sîrbu Nina, sperindu-se foarte tare de amenințările lui Televco Vitali, existând pericolul realizării acestor amenințări, victima percepând amenințarea ca una reală, s-a pus în genunchi și în această poziție s-a târât până la șopronul în care se aflau Costaș Marian și Costaș Ala, cărora le-a comunicat despre cele întâmplate. În continuare, Televco Vitali s-a aflat la poarta gospodăriei în cauză timp de aproximativ 4 ore, după care a plecat într-o direcție necunoscută.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 155 Cod penal, ca amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, adică amenințarea cu omor și cu vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății, dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări.

Instanța a reținut că *fapta infracțională nu a avut loc*, că învinuirea a fost bazată în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate Sîrbu Nina, a martorilor Cebotari și Buruiană, care sunt contradictorii și bazate pe unele presupuneri.

Acuzatorul de stat a încercat să redea unelor pretinse acțiuni ale inculpatului față de Sîrbu N. *la domiciliul sau la poarta gospodăriei* ultimei a unui caracter criminal sau infracțional.

Din conținutul actelor judecătorești s-a constatat că la situația din toamna anului 2019, relațiile dintre familiile inculpatului și a părții vătămate erau destul de ostile, fapt ce *pune la îndoială veridicitatea* însăși a conținutului afirmațiilor membrilor familiei părții vătămate din plângerile sale și a declarațiilor părții vătămate din cadrul cercetării judecătorești privind existența acțiunilor descrise în învinuire.

În consecință, s-a constatat lipsa faptului amenințării cu omor a Ninei Sîrbu de către inculpat, fapt care atrage după sine necesitatea achitării lui, pe motivul neconstatării existenței faptei infracțiunii.

Tot Televco Vitalii *este învinuit* că la data de 05 decembrie 2019, pe marginea cauzei penale 2019140472, fiind efectuată percheziție în gospodăria lui Televco Vitali, amplasată în com. XXXX, s. XXXX, r-nul XXXX, au fost depistate și ridicate: 9 cartușe cu vârful din plastic și 11 cartușe confecționate din metal de culoare aurie. Munițiile în cauză au fost ridicate, împachetate și trimise pentru efectuarea expertizei balistice. Conform raportului de expertiză judiciară cu nr. 34/12/2-R-1273 din 16 decembrie 2019, a fost emisă următoarea concluzie: Zece cartușe, ridicate în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitali, din com. XXXX s. XXXX, r-nul XXXX și prezentate la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, sunt cartușe sportive și de vânatoare, calibrul 5,6 mm (.22LR), cu lovitură circulară, confecționate industrial la uzina „Comparihia Brasileira de Cartuchos”, or. San Paulo, Brazilia. Un cartuș, ridicat în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitali, com. XXXX, s. XXXX, r-nul XXXX și prezentat la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, este cartuș de vânatoare, calibrul 5,6 mm (.22LR), cu lovitură circulară, cu glonte expansiv, confecționat industrial la uzina „SELLIER&BELLOT”, or. Praha, Republica Cehă. Trei cartușe, ridicate în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitali, com. XXXX, s. XXXX r-nul XXXX și prezentate la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, sunt cartușe de vânatoare calibrul 12, cu încărcătura de alice, cu lovitură centrală, care sunt confecționate și încărcate industrial la uzina „FIOCCHI” din com. Lecco, Italia. Un cartuș, ridicat în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitali, com. XXXX, s. XXXX, r-nul XXXX și prezentat la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, este cartuș de vânatoare calibrul 12, cu încărcătura de alice, cu lovitură centrală, care este confecționat și încărcat industrial la uzina „TAXO” din or. Herson, Ucraina. Cinci cartușe, ridicate în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitalie, com. XXXX, s. XXXX, r-nul XXXX și prezentate la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, sunt cartușe de vânatoare calibrul 12, cu încărcătura de mitralii, cu lovitură centrală, care sunt încărcate artizanal cu folosirea tuburilor confecționate în condiții de uzină. 11 (unsprezece) cartușe calibrul 5,6 mm (.22LR), prezentate la examinare, sunt utile pentru efectuarea tragerilor și cele 9 (nouă) cartușe calibrul 12, prezentate la examinare, sunt utile pentru efectuarea tragerilor.

Acțiunile inculpatului au fost calificate în baza art. 290 alin. 1) Cod penal, ca păstrarea munițiilor, fără autorizația corespunzătoare.

Totodată, Televco Vitali eventual ar fi pasibil supunerii răspunderii penale în temeiul art. 290 alin. (1) Cod penal, dar doar în privința păstrării celor 10 cartușe sportive și de vânatoare, calibrul 5,6 mm (.22LR), cu lovitură circulară, confecționate industrial la uzina „Comparihia Brasileira de Cartuchos”, or. San Paulo, Brazilia și a unui cartuș de vânatoare, calibrul 5,6 mm (.22LR), cu lovitură circulară, cu glonte expansiv, confecționat industrial la uzina „SELLIER&BELLOT”, or. Praha, Republica Cehă care sunt pentru arma de vânatoare de model CZ cu țeava ghintuită.

În privința păstrării până la moment a celorlalte nouă cartușe de vânatoare calibrul 12 sunt care sunt pentru arma de vânatoare cu țeava lisă, inculpatul nu poate fi supus răspunderii penale, or, acestea fac parte din excepția indicată în dispoziția art. 290 alin. (1) Cod penal și eventual ar face obiectul unei contravenții prevăzute de art. 360 Cod contravențional.

Drept consecință, acțiunile lui Televco Vitali urmează a fi recalificate pe art. 360 alin. (2) Cod contravențional, după indicii - *încălcarea modului de înstrăinare a munițiilor aferente armelor letale supuse autorizării*, adică a unei contravenții continue care a fost consumată la ziua efectuării percheziției din 05.12.2019, fapt care, în temeiul art. 332 alin. (2) Cod de procedură penală, constituie temei pentru dispunerea de către instanță a încetării procesului penal în privința lui Televco Vitali pe art. 290 alin. (1) Cod penal.

3. Adjunctul procurorului - șef în Procuratura raionului XXXX, Igor Rusnac, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art. 155 Cod penal la amendă în mărime 600 unități convenționale, art. 290 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime 700 unități convenționale, iar în baza art. 84 Cod penal, la pedeapsa definitivă - amendă în mărime de 1200 unități convenționale.

Apelantul a invocat că referitor la comiterea infracțiunii prevăzute de art. 155 Cod penal, instanța chiar până a începe aprecierea probelor în sentința sa, a constatat că episodul cu amenințarea nici nu a avut loc, iar acuzarea și-a bazat învinuirea exclusiv pe declarațiile părții vătămate Sîrbu Nina și a martorilor Cebotari și Buruiian, care le-a apreciat critic, deoarece sunt contradictorii și bazate pe unele presupuneri, iar acuzarea a dorit să dea un caracter criminal al acțiunilor inculpatului petrecute în vara anului 2017.

La aceste argumente, atât partea vătămată, cât și martorii acuzării și-au menținut în mare parte declarațiile date la faza de urmărire penală, acestea fiind făcute și în fața instanței de judecată.

Cele 3 femei în vârstă de peste 70 de ani au fost tratate de către instanță din start cu un anumit dispreț, făcând declarații la întrebările judecătorului, care erau adresate pe un ton ridicat, iar întrebările urmăreau evident punerea presiunii pe acestea. În general, partea vătămată a trecut printr-o audierea din partea instanței de parcă aceasta ar fi fost inculpată.

Având ca probe declarațiile părții vătămate, declarațiile a 3 martori, care nu sunt rude, nu au careva interes în a face declarații contra inculpatului, având probe scrise ca procesul de percheziție și raportul de expertiză a confirmat că o parte din cartușele depistate sunt cartușe letale (sportive), iar vina inculpatului a fost dovedită pe deplin în comiterea atât infracțiunii prevăzute de art. 155 cât și 290 alin. (1) Cod penal.

În ceia ce privește infracțiunea prevăzută la art. 290 alin. (1) Cod penal, instanța în genere a interpretat Legile eronat, calificând acțiuni clare de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 290 alin. (1) Cod penal, ca pe o contravenție, nefăcând delimitarea potrivit normei legale.

Într-adevăr, în ordonanța de punere sub învinuire, procurorul a indicat atât cartușe pentru arme cu țeava ghintuită, cât și cartușe pentru armă cu țeavă lisă. Acest fapt nu înseamnă că inculpatului i s-a incriminat și păstrarea ilegală a cartușelor destinate armelor cu țeavă lisă. Lecturând actul de învinuire se observă, că inițial se descriu bunurile depistate și ridicate în cadrul percheziției din gospodăria inculpatului, în speță mai multe cartușe de calibruri diferite, iar ca urmare dat fiind faptul, că această acțiune a fost autorizată în cadrul acestei cauzei penale, este descris și raportul de expertiză balistică în totalitate.

Art. 360 alin. (2) Cod contravențional - încălcarea modului de înstrăinare a armelor letale sau neletale supuse autorizării și/sau a munițiilor aferente sau transmiterea acestora unei persoane neautorizate în modul stabilit de legislația în vigoare.

Această normă nu are nimic comun cu fapta comisă de către inculpat, deoarece ea prevede încălcarea normelor de înstrăinarea a armelor letale/neletale (cu țevă lisă) și a munițiilor pentru astfel de arme. Pentru păstrarea celor 9 cartușe calibru 12, a fost inițiat un proces contravențional separat în temeiul art. 361 Cod contravențional.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 februarie 2022, apelul a fost admis, casată sentința în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre.

Televco Vitali a fost condamnat în baza art.155 Cod penal la amendă în mărime de 600 unități convenționale și art. 290 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime 700 unități convenționale.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de amendă în mărime de 1200 unități convenționale (60.000 lei).

Procesul penal în privința lui Televco Vitali pe art. 155 și art. 290 alin. (1) Cod penal, a fost **încetat, cu liberarea acestuia de pedeapsa** penală în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest, dispozițiile sentinței, s-au menținut.

Instanța de apel a constatat că instanța de fond a pronunțat o sentință neîntemeiată, în mod eronat a dat apreciere probelor prezentate de parte acuzării, considerând că acestea nu pot fi folosite drept probe veridice, necătând la faptul că probele date au fost administrate legal și au confirmat circumstanțe importante pentru justa soluționare a cazului.

Totodată, instanța de fond a apreciat eronat circumstanțele cauzei penale și le-a raportat greșit la norma penală, iar ca rezultat a pronunțat o soluție nemotivată de achitare a inculpatului pe motivul lipsei faptei infracțiunii și încetare a procesului penal.

În motivarea sentinței, instanța de fond în mod eronat a apreciat circumstanțele referitor la amenințarea cu omor și păstrarea ilegală a munițiilor, precum și celelalte aspecte pentru justa soluționare a cauzei.

În baza cercetării, analizei și aprecierii probelor verbale și scrise, s-au reținut următoarele fapte infracționale: Televco Vitali, în vara anului 2017, fiind la acel moment posesor legal a armei de foc de model „CZ-455” calibrul 22 LR, aflându-se în conflict cu familia Costăș, care locuiesc împreună într-o gospodărie amplasată în s. XXXX r-nul XXXX, familie cu care se afla în relații de rudenie și anume: fiica lui Televco Vitalii – Guranda (Costăș) Madlena, era căsătorită cu Costăș Marin, urmărind scopul amenințării cu moartea a întregii familii Costăș, compusă din Costăș Marian și Costăș Ala care sunt părinții lui Costăș Marin (fost ginere a lui Televco Vitali), Costăș Marin și Sîrbu Nina, bunica lui Costăș Marin, cu automobilul său s-a deplasat în s. XXXX, r-nul XXXX, unde în jurul orelor 18:00, a oprit automobilul la poarta gospodăriei foștilor cuscri, având în mână arma de foc sus-menționată, a amenințat-o pe Sîrbu Nina cu moartea, adresând-se în adresa ei cu cuvinte precum că ”îi voi omorî

pe toți Costășii”. Sîrbu Nina, sperîindu-se foarte tare de amenințările lui Televco Vitali, existînd pericolul realizării acestor amenințări, victima percepeînd amenințarea ca una reală, s-a pus în genunchi și în această poziție s-a tîrît pînă la șopronul în care se aflau Costăș Marian și Costăș Ala, căroră le-a comunicat despre cele întîmplate. În continuare, Televco Vitali s-a aflat la poarta gospodăriei în cauză timp de aproximativ 4 ore, după care a plecat într-o direcție necunoscută.

Prin acțiunile sale intenționate, inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 155 Cod penal, ca amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, existînd pericolul realizării acestei amenințări.

Tot el, la data de 05 decembrie 2019, pe marginea cauzei penale 2019140472, fiind efectuată percheziție în gospodăria lui Televco Vitali, amplasată în com. XXXX, s. XXXX, r-nul XXXX, au fost depistate și ridicate: 9 cartușe cu vîrfurile din plastic și 11 cartușe confecționate din metal de culoare aurie. Munițiile în cauză au fost ridicate, împachetate și trimise pentru efectuarea expertizei balistice. Conform raportului de expertiză judiciară cu nr. XXXX din 16 decembrie 2019, a fost emisă următoarea concluzie: Zece cartușe, ridicate în cadrul percheziției în gospodăria cet. Televco Vitali, din com. XXXX s. XXXX, r-nul XXXX și prezentate la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, sunt cartușe sportive și de vîntătoare, calibrul 5,6 mm(.22LR), cu lovitură circulară, confecționate industrial la uzina „Comparihia Brasileira de Cartuchos”, or. San Paulo, Brazilia. Un cartuș, ridicat în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitali, com. XXXX, s. XXXX, r-nul XXXX și prezentat la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, este cartuș de vîntătoare, calibrul 5,6mm (.22LR), cu lovitură circulară, cu glonte expansiv, confecționat industrial la uzina „SELLIER&BELLOT”, or. Praha, Republica Cehă. Trei cartușe, ridicate în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitali, com. XXXX, s. XXXX r-nul XXXX și prezentate la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, sunt cartușe de vîntătoare calibrul 12, cu încărcătura de alice, cu lovitură centrală, care sunt confecționate și încărcate industrial la uzina „FIOCCHI” din com. Lecco, Italia. 8 Un cartuș, ridicat în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitali, com. XXXX, s. XXXX, r-nul XXXX și prezentat la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, este cartuș de vîntătoare calibrul 12, cu încărcătura de alice, cu lovitură centrală, care este confecționat și încărcat industrial la uzina „TAXO” din or. Herson, Ucraina. Cinci cartușe, ridicate în cadrul percheziției în gospodăria lui Televco Vitalie, com. XXXX, s. XXXX, r-nul XXXX și prezentate la examinare, se referă la categoria munițiilor letale, sunt cartușe de vîntătoare calibrul 12, cu încărcătura de mitralii, cu lovitură centrală, care sunt încărcate artizanal cu folosirea tuburilor confecționate în condiții de uzină. 11 (unsprezece) cartușe calibrul 5,6 mm. (.22LR), prezentate la examinare, sunt utile pentru efectuarea tragerilor și cele 9 cartușe calibrul 12, prezentate la examinare, sunt utile pentru efectuarea tragerilor.

Prin acțiunile sale intenționate, inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 290 alin. (1) Cod penal, ca păstrarea munițiilor fără autorizația corespunzătoare.

Totodată, potrivit art. 2 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, (1) Procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite pînă la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală

maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. (2) Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. (3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. (4) În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Inculpatul anterior n-a fost condamnat, n-a scris cerere de aplicare a amnistiei și art. 155 și art. 290 alin. (1) Cod penal cad sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, de aceea în privința lui va fi aplicată amnistia, cu liberarea de pedeapsa penală.

Cât privește încasarea cheltuielilor judiciare, acestea au fost încasate prin sentință și nu necesită de adoptat o nouă hotărâre, urmând a fi menținute aceste prevederi.

5. Avocatul Nina Bănărescu și inculpatul declară recurs ordinar, solicitând casarea acestei decizii și menținerea sentinței.

Recurenții invocă că decizia instanței de apel conține numai descrierea declarațiilor părții vătămate, martorilor, inculpatului și descrierea probelor administrate, aceasta însă nu conține și analiza acestor probe, care în consecință, într-un mod incontestabil ar argumenta soluția nou adoptată.

Potrivit art. 113 alin. (1) Cod penal se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Acest temei include cazurile când nu a fost stabilită fapta care corespunde elementelor constitutive ale infracțiunii, mijloacele de probă prin intermediul cărora s-au constatat elementele constitutive, ori când nu au fost stabilite faptele care invocă circumstanțele atenuante și agravante ale infracțiunii.

Constatând prezența în acțiunile lui Televco Vitali a semnelor componente de infracțiuni prevăzute de art. 155 și 290 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a stabilit neclar fapta infracțională, preluând în parte și întocmai constatările redată în actul de învinuire, ulterior punându-le la baza concluziilor privind comiterea infracțiunilor.

Instanța de apel nu a analizat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, nu a constatat fapta infracțională. Or, constatările expuse în conținutul părții motivate a deciziei nu au o finalitate logică, nedeterminată fiind argumentarea legăturii cauzale a faptelor stabilite și concluziile de vinovăție în comiterea infracțiunilor, lipsa unei convingătoare motivări a soluției adoptate.

În consecință, instanța de apel eronat a ajuns la concluzia privind recunoașterea lui Televco Vitali vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 155 și 290 alin. (1) Cod penal.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Potrivit art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 394 alin. (3) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat. Conform art. 389 alin. (4) pct. 1), alin. (5) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei care urmează să fie executată. La adoptarea sentinței de condamnare cu stabilirea pedepsei care urmează să fie executată, instanța stabilește categoria pedepsei, mărimea ei și începutul calculării termenului executării pedepsei. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 3) și 5) Cod

de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă: descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, indicații asupra circumstanțelor care atenuează sau agravează răspunderea, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3), (3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului pentru fiecare infracțiune constatată ca dovedită, pedeapsa definitivă pe care urmează să o execute. În toate cazurile, pedeapsa trebuie să fie precizată în dispozitivul hotărârii astfel încât la executarea sentinței să nu apară nici un fel de îndoieli cu privire la categoria și mărimea pedepsei stabilite de instanța de judecată. Conform art. 249 alin. (1) Cod de procedură penală, erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se corectează de instanța de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu. Potrivit art. 250 alin. (1) Cod de procedură penală, prevederile art.249 se aplică și în cazul în care instanța de judecată, ca urmare a unei omisiuni vădite, nu s-a pronunțat asupra sumelor pretinse de martori, experți, interpreți, traducători, apărători, asupra restituirii obiectelor, corpurilor delictive sau a ridicării măsurilor asigurătorii, precum și a altor măsuri.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală, se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, cât și a încheierii din 26.05.2020, instanța de fond (*pct. 1., 1.1., 2. din decizie*):

a) a constatat în descriptiv mai multe motive de achitare, care se contrazic reciproc și generează diferite consecințe juridice, cum ar fi că: *„...fapta infracțională nu a avut loc..., învinuirea a fost bazată în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate Sîrbu Nina, a martorilor Cebotari și Buruiană, care sunt contradictorii și bazate pe unele presupuneri..., acuzatorul de stat a încercat să redea unelor pretinse acțiuni ale inculpatului față de Sîrbu N. la domiciliul sau la poarta gospodăriei ultimei a unui caracter criminal sau infracțional..., relațiile dintre familiile inculpatului și a părții vătămate erau destul de ostile, fapt ce pune la îndoială veridicitatea însăși a conținutului afirmațiilor membrilor familiei părții vătămate din plângerile sale și a declarațiilor părții vătămate din cadrul cercetării judecătorești privind existența acțiunilor descrise în învinuire..., s-a constatat lipsa faptului amenințării cu omor a Ninei Sîrbu de către inculpat, fapt care atrage după sine necesitatea achitării lui, pe motivul neconstatării existenței faptei infracțiunii...”*.

Totodată, în dispozitiv a dispus divergent că inculpatul este achitat de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 155 Cod penal din motiv că **nu s-a constatat existența faptei infracțiunii;**

b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în rechizitoriu, pe fiecare episod separat, neindicând motivele pentru care a respins probele acuzării.

În același timp, concluziile sumară și neclare că: „**învinuirea a fost bazată în exclusivitate pe declarațiile părții vătămate** *Sîrbu Nina, a martorilor Cebotari și Buruiană, care sunt contradictorii și bazate pe unele presupuneri...*, **acuzatorul de stat a încercat să redea unelor pretinse acțiuni ale inculpatului față de Sîrbu N. la domiciliul sau la poarta gospodăriei** *ultimei a unui caracter criminal sau infracțional...*, **relațiile dintre familiile inculpatului și a părții vătămate erau destul de ostile, fapt ce pune la îndoială veridicitatea** *însăși a conținutului afirmațiilor membrilor familiei părții vătămate din plângerile sale și a declarațiilor părții vătămate din cadrul cercetării judecătorești privind existența acțiunilor descrise în învinuire...*”, nu corespund exigențelor prescrise în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale.

Ori, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar;

c) recunoscând inculpatul vinovat pe art. 360 alin. (2) Cod contravențional, nu a constatat și respectiva faptă contravențională - *încălcarea modului de înstrăinare a munițiilor aferente armelor letale supuse autorizării*, depășind și limitele învinuirii formulate inculpatului, ori, asemenea împrejurări în fapt și drept nu i-au fost imputate prin rechizitoriu;

d) încheierea Judecătoriei XXXX din 26 mai 2020, privind: „*A corecta eroarea vădită de calcul din dispozitivul sentinței...*, **prin corectarea în dispozitivul sentinței a sintagmei de în sumă de 1000 lei, cu sintagma în suma de 2500 lei**”, este absolut neîntemeiată și neclară, ori, art. 249 și 250 Cod de procedură penală, la care se referă instanța, nu prevede modificarea pedepsei.

Mai mult, chestiunile privind individualizarea și aplicarea pedepsei inculpatului sunt soluționate doar prin sentința de condamnare, iar afirmația din încheierea menționată că acestea constituie *erori vădite de calcul* este lipsită de orice suport legal, art. 249 (*Corectarea erorilor materiale*) și art. 250 (*Înlăturarea unor omisiuni vădite*) Cod de procedură penală neprevăzând asemenea definiții.

Totodată, încheierea menționată și divergențele conținute în dispozitivul sentinței în aspectul vizat, denotă o neclaritate totală privind categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar.

În al doilea rând, conform art. 400 alin. (3) Cod de procedură penală, apelul declarat împotriva sentinței se consideră făcut și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunțarea sentinței. Potrivit art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului **se aplică regulile generale** pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1. Conform art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de

apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre, **potrivit modului stabilit, pentru prima instanță**. În corespundere cu art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată **în conformitate** cu prevederile prezentului cod, **exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale**. Potrivit art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate **numai cu condiția includerii lor** în prezentul cod.

Astfel, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia. Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod. Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală **nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă**. Potrivit art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă **în ședința preliminară** s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal **nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit**. Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței **de condamnare**, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată. Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de

probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă **cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei** conform art. 107 din Codul penal. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal. Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate **constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului**. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, **dar îl liberează de pedeapsă** pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

Potrivit jurisprudenței naționale, apelul este o cale de atac ordinară, pentru ca pricina să fie supusă unei noi judecări, în vederea reformării hotărârii nedefinitive. Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, **provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept**. Apelul este și o cale de reformare a hotărârii. În cazul admiterii lui, hotărârea atacată este desființată integral sau în parte, iar cauza va primi o nouă rezolvare în instanța de apel. În baza apelului se face o nouă judecată în fond a cauzei, apreciindu-se probele din dosar, utilizându-se și posibilitatea administrării de noi probe (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 1.*).

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, **aplicarea amnistiei față de persoanele inculcate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei**. Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudicând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu s-a pronunțat sub nicio formă aspra încheierii din 26.05.2020, apelul declarat fiind considerat făcut și împotriva acesteia, care, nefiind casată, continue să producă efecte juridice și contravine soluției de **casare a sentinței în latura penală**;

b) dispunând neclar și divergent în dispozitiv că: ”*Se încetează procesul penal în cauza penală a lui Televco Vitali, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 155 și art. 290 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de pedeapsa penală în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*”, nu a respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzute de legea procesual penală enunțată supra.

Ori, art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală prevede clar că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate **numai cu condiția includerii lor** în prezentul cod.

Prin urmare, normele cu caracter procesual din respectiva Lege cu privire la amnistie, sunt aplicabile doar în măsura în care nu contravin Codului de procedură penală.

Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8), 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (*art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) CPP*).

Ulterior însă, dat fiind că **procedura continuă în mod obișnuit** (*art. 332 alin. (5) CPP*), instanțele **de fond și de apel** (*art. 413 al. (1), art. 415 al. (1) pct. 2), 419 CPP*), hotărăsc asupra învinuirii înaintate inculpatei și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea **sentinței** sau **deciziei, de condamnare**, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - **cu constatarea că inculpata este vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei** (*art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 CPP*).

În același timp, art. 391 Cod de procedură penală (*Sentința de încetare a procesului penal*), **nu prevede** că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta **o sentință de încetare** a procesului penal **în cazul aplicării actului amnistiei**, cât, de altfel, și a prescripției.

Ori, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (*art. 332 al. (5), 384 CPP*), doar în cadrul adoptării unei **sentințe** sau **deciziei** (*instanței de apel*) **de condamnare**, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului **în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală**, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (*art. 1 al. (1), art. 7 al. (1) – (8) CPP*);

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâre care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocata Nina Bănărescu și inculpatul Televco Vitali XXXX, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 februarie 2022 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 19 august 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico

